

ГРОМАДЯНСЬКЕ ТА ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ РОБОТИ ЗАПОРІЗЬКОГО ЦЕНТРУ КОЗАЦЬКОГО ВІЙСЬКОВО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ "ШКОЛА ДЖУР"

«Ніхто нам не збудує держави,
Коли ми самі її собі не збудуємо,
І ніхто з нас не зробить нації,
Коли ми самі нацією не схочемо бути», -
писав В. Липинський

В умовах величезних змін в соціальному, економічному і політичному житті України постала проблема радикальної перебудови в сфері виховання підростаючого покоління.

Особистість дитини формується і розвивається під впливом багатьох факторів: об'єктивних і суб'єктивних, природних і суспільних, внутрішніх та зовнішніх, незалежних і залежних від волі і свідомості людей.

Головною метою виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатств духовної культури народу, його соціальної ментальності, своєрідного світогляду. На цій основі формуються особистісні риси громадянина-патріота України, які включають в себе національну самосвідомість, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, фізичну, екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту.

Теоретико-методологічні основи виховання глибоко і всебічно розкриті у Законі України «Про освіту», в Національній програмі «Діти України», «Концепції виховання дітей та молоді в національній системі освіти», «Концепції позашкільної освіти та виховання», «Національній доктрині розвитку освіти», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI ст.»).

Сучасне виховання базується на системі цінностей, які через культуру, традиції, філософію, релігію вказують на вектор виховних зусиль, формують вихований ідеал.

I. Орієнтовна педагогічна модель особистості громадянина України XXI ст.

Виховний ідеал	Патріотизм
Місія життя	Усвідомлення цілей, цінностей, мотивів, принципів життя
Творче мислення Творчі риси характеру	Самодостатність, порядність, цілеспрямованість, відповідальність, критичний розум, самостійність

Творчі якості інтелекту	Пізнання себе, потреба у самовдосконаленні, внутрішня культура, творча уява, фантазія, здатність до перетворення
Діяльнісний підхід до життя	Мати своє «життєве кредо», вміти поважати та цінувати свою працю та працю інших людей, розуміння свободи вибору
Праця - це зміст життя	Усвідомлення необхідності праці як основної форми життєдіяльності
Людина - це частина Природи	Усвідомлення законів Природи, Землі, усвідомлена себе частиною Природи, носієм знання
Формування «Я-концепції»	Формування індивідуального стилю життєдіяльності
Самореалізація	Найповніша реалізація людиною себе в житті - це і є щастя

II. Мета громадянського та патріотичного виховання.

Сформувати свідомого громадянина, патріота, професіонала, тобто людину з притаманними їй особистісними якостями й рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та поведінкою, спрямованими на саморозвиток та розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні.

III. Зміст громадянського та патріотичного виховання:

- патріотизм;
- національна свідомість та самосвідомість громадян;
- культура міжетнічних відносин;
- розвиток планетарної свідомості;
- розвинена правосвідомість;
- розвиток політичної культури;
- дбайливе ставлення до природи;
- моральність особистості;
- формування культури поведінки особистості;
- розвиток мотивації до праці.

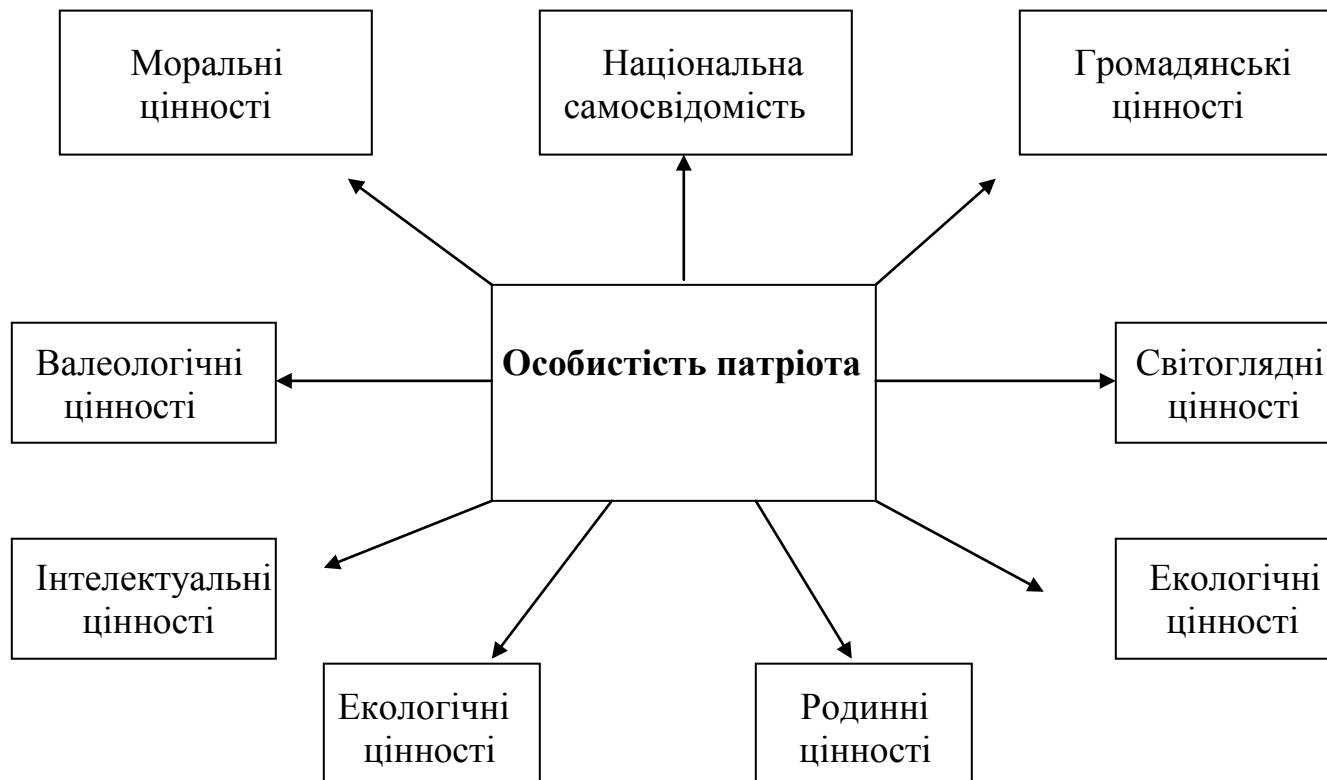
IV. Шляхи і форми громадянського та патріотичного виховання:

- змістовне наповнення шкільних предметів соціально-гуманітарного, художньо-естетичного циклів та позашкільного освітньо-виховного процесу;
- використання інноваційних педагогічних технологій у навчанні та вихованні, комунікації між учнями, вихованнями;
- пріоритетна роль активних методів виховної діяльності: ситуаційно-ролеві ігри, метод відкритої трибуни, соціально-психологічні тренінги, дебати, інтелектуальні аукціони, «мозкові атаки», метод аналізу соціальних ситуацій з морально-етичним характером, ігри-драматизації тощо;

- безпосередня участь дітей та підлітків в позаурочній, позашкільній діяльності (навчально-пізнавальній, суспільно-гуманістичній, художньо-естетичній, ціннісно-орієнтаційній, спортивно-оздоровчій, трудовій, організаторській);

- використання масових, групових та індивідуальних форм роботи.

V. Концептуальна модель особистості патріота

VI. Громадянське та патріотичне виховання в змісті, формах і методах позашкільної роботи

Громадянські якості формуються в процесі безпосередньої участі дітей у навчально-виховних заходах, які проводяться в школах та позашкільних закладах: вчителями, вихователями, батьками, громадськістю. Таких заходів проводиться надзвичайно багато, вони різнопланові, всеохоплюючі, але до проведення цих заходів є певні вимоги.

Перша вимога - вони повинні спиратися на певні знання дітей, поглиблювати і поширювати їх.

Друга вимога - заходи громадянського змісту повинні мати певну систему, враховувати принцип послідовності, наступності, вікові та індивідуальні особливості дітей, їхні інтереси та бажання.

Третя вимога - вони мають бути доступними, цікавими, емоційно насиченими, щоб у процесі їх проведення струмувала дитяча творчість, самостійна ініціатива, самовираження, щоб кожен співпереживав від участі в них, отримував задоволення і насолоду.

Виховні заходи громадянської наповненості можна класифікувати за різними параметрами й ознаками:

За метою - поглибити знання, розвинути творчі здібності й талант, виробити вміння і навички, навчити певній технології, виявити рівень сформованості патріотичних і громадянських якостей тощо.

За формою - навчальні, ігрові, змагальні, художні, індивідуальні, гурткові, клубні та ін.

За методом - роз'яснювально-ілюстративні (бесіди, розповіді, повідомлення, диспути, зустрічі, тематичні конференції та ін.), дослідно-пошукові (експедиції, екскурсії, вивчення історичних джерел, опрацювання зібраних матеріалів тощо).

За місцем проведення - школа, позашкільний заклад, громадські місця, на природі тощо.

- **суспільно-корисні:** «Козацькими шляхами», «Пантеон пам'яті», «Репресоване краєзнавство», патріотичні акції дитячих, юнацьких, молодіжних організацій «Січ», «Сокіл», «Джура», «Козаченьки» тощо;

- трудові;

- пізнавально-розважальні: вікторини, турніри, диспути, клуби творчості, малі академії мистецтв, наукові товариства, конкурси обдарованості, літературні студії, екскурсії на різні теми та ін.;

- художньо-естетичні, розважальні: вечори поезії, пісні, танці, свята рідної мови, фестивалі дитячої творчості, ярмарки промислів і ремесел;

- військово-спортивні: спартакіади з різних видів спорту, змагання з козацьких єдиноборств, козацькі забави, естафети національних ігор, військово-спортивні ігри тощо.

Сучасні тенденції розвитку українського суспільств висунули на передній план педагогічного і всього громадянського життя проблему громадянськості як якості суспільства і якості особистості.

Україна - багатонаціональна держава, а тому полікультурність і толерантність є важливими аспектами громадянського виховання. Тому основою виховання громадянськості повинно стати активне залучення молоді до вирішення тих проблем, які стоять перед нашим суспільством. Усвідомлення нею того, що великі справи починаються із маленьких вчинків (посаженого дерева, очищеного струмка, допомоги ближньому) призводить не лише до конкретних дій, але й до набуття позитивного досвіду громадянської співучасті.

Одним із важливих завдань громадянської освіти є виховання у дітей та молоді суспільної активності та відчуття відповідальності, підготовки до вирішення тих проблем, з якими вони зіштовхнуться вже зараз, і тих, із якими доведеться зустрітися після закінчення учбового закладу. Це підготовка дітей та молоді до життя в громадянському демократичному суспільстві, взаємопов'язаному світі; формування активної життєвої позиції, формування відповідальності, толерантності, вміння з повагою ставитись до інших,

відстоювати свої права, виховання патріота, професіонала, який визнає і приймає цінності, що є головними і визначальними для даного суспільства.

Становлення особистісного в людині передбачає засвоєння національних і загальнолюдських цінностей, які є основою загальнолюдської і національної культури.

У вихованні справжнього громадянина - патріота незалежної України зростає роль вітчизняної історії, історії рідного краю та виховання правової культури.

У новій ієрархії цінностей шляхи самоосвіти, самореалізації, еволюції духу набувають першорядної значущості. Збереження індивідуальності, її суб'єктивності, духовності - гарант виживання цивілізації.

Покоління, яке вступає у життя, застає певну ціннісну реальність. Людина не народжується з готовими ціннісними уявленнями, а формує їх у процесі своєї життєдіяльності. Цілісна структура особистості - результат, з одного боку, процесу засвоєння людиною суспільних цінностей, соціальних норм, ролей, узагальнених цілей, які є для неї орієнтирами при освоєнні соціального світу, а з іншого - процес становлення структури людського «Я», самосвідомості. Динаміка ж нинішньої суспільної перебудови, формування нової системи економічних відносин тісно пов'язані з докорінною переоцінкою всієї сукупності цінностей. Колишня ціннісна система зруйнована, нова - викристалізовується вкрай повільно. Цим, часто суперечливим етапом суспільного розвитку, зумовлено труднощі соціалізації підростаючого покоління, особливо підлітків.

У формуванні духовної культури підростаючого покоління важливо повною мірою використовувати ідейно-моральний потенціал народної виховної мудрості, що втілює в собі національну психологію, характер, світогляд, правосвідомість, мораль та інші компоненти національної свідомості, духовності народу.

На формування громадянських якостей особливо впливає участь дітей та молоді у козацькому русі, що набуває дедалі глибшого й масового характеру. Він має свою ідейно-наукову й організаційно-практичну основу, що виражено в концепції «Українська козацька педагогіка», в якій обґрунтовано шляхи залучення дітей та молоді до джерел козацької духовності, відродження традицій, звичаїв і обрядів наших предків.

Козацька педагогіка - це частина української етнопедагогіки, яка формувала і продовжує формувати у підростаючих поколіннях синівську любов до рідної землі, готовність її захищати від чужоземних загарбників, високу національну свідомість і самосвідомість, глибоку духовність. Вона найтісніше пов'язана з матеріальною і духовною сферами діяльності українських лицарів.

Головна мета козацької педагогіки - виховати волелюбну і незалежну особистість, мужнього громадянина.

Провідні завдання - формувати український характер і світогляд, національну і загальнолюдську духовність, готувати фізично і морально загартованих і мужніх воїнів-захисників рідного народу, виховувати громадян, які б розвивали культуру, економіку та інші сфери життєдіяльності народу.

Нині створилися умови для творчого відродження традицій, ідей і засобів козацької педагогіки у родинному, шкільному і позашкільному вихованні дітей та юнацтва.

ЗЦКВПВ «Школа джур» здійснює свою діяльність на основі розробленої концепції козацького виховання, яка включає загальнофізичну, початкову військову, туристичну підготовки, єдинокорства; вивчення історії України та Запорозького козацтва, проведення спортивно-військових вишколів, змагань, походів та екскурсій.

Військово-патріотичне виховання – нагальна потреба сьогодення. При нестачі багатства нація тільки бідна, при нестачі патріотизму – вона жалюгідна...

Нині можна констатувати, що в Україні, а саме, в м. Запоріжжі та Запорізькій області, створено передумови для оновлення змісту та технологій військово-патріотичного виховання.

Козацька педагогіка – один з провідних і нових напрямів військово-патріотичного виховання юних громадян України.

Історія народу, як життя людини, має героїчні, трагічні, щасливі і нещасливі сторінки. В історичному минулому українського народу була неповторна і легендарна Запорозька січ.

Педагогічна спадщина нашого народу має цінний досвід формування вільнолюбивої людини, борця за народні ідеали, господаря рідної землі, громадянина незалежної України. Ідеал такої особистості завжди був в центрі народної педагогіки, національної системи виховання.

Кожне суспільство будує своє життя відповідно до цінностей, які приймає і в які вірить. Ми нащадки славних запорозьких козаків продовжуємо писати літопис славних і великих справ свого народу.

Де Дніпро наш котить хвили,
Рве стрімкі пороги,
Там країна вся зелена.
Славний край розлогий.
Там козацтво виростало.
Слави, волі здобувало,
Україно, Україно,
Славний край козачий!
За дніпровськими порогами,
За південними дорогами,
За степами за широкими
Наші прадіди жили.

Мали січ козацьку сильну,
Цінували волю вільну,
Україну свою рідну,
Як зіницю берегли.

Для забезпечення стабільності функціонування та розвитку системи патріотичного виховання в ЗЦКВПВ «Школа джур» приділяється значна увага збору, обробці і аналізу інформації стосовно всієї системи роботи з громадянського та військово-патріотичного виховання, безперервне спостереження за її станом, прогнозування подальшого розвитку, системний перегляд гурткових занять та масових заходів, перевірка документації тощо.

Відслідковуються педагогічні і соціальні ініціативи, накопичуються тематичний і дидактичний матеріали, систематизується науково-документальна база, здійснюються корекція і доповнення планів, проводиться пошук інноваційних технологій.

Для забезпечення ефективності патріотичного виховання вступають у дію функції контролю і регулювання: науково-методичні і контролюючі функції адміністрації з використанням всіх форм перевірок і підсумків з підбиттям і оприлюдненням, узагальненням на педагогічних та методичних радах, засіданнях методичного об'єднання керівників гуртків, оперативних нарадах при директорові, під час проведення індивідуальних бесід тощо.

Позитивно на технологію управління в Центрі впливають характерні особливості позашкільної освіти:

- комфортне середовище життєзабезпечення кожного вихованця;
- самостійна розробка освітніх програм;
- взаємодія джерел організованого впливу сім'ї, педагогів, колективу дітей та громадських організацій.

Впровадження інноваційних технологій формує позитивний імідж закладу, а соціум визначає його престижність.

Козацькі військово-патріотичні вишколи як інноваційна форма діяльності спрацювали на популярність Центру. Масовість, демократичність, нестандартність і оригінальність – це інноваційний вишкіл «Школи джур» - учасники якого не тільки вихованці нашого закладу, але і загони із районів Запорізької області, регіонів України.

Цей позитивний імідж дав можливість Центру вийти за межі області і брати участь у III Всеукраїнському етапі дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), та у Міжнародному козацькому військово-патріотичному вишколі «Крим – Січ».

«Школа джур» працює над комплексом заходів по вдосконаленню військово-патріотичного виховання молоді, відродженню та впровадженню в життя історичних традицій Запорозького козацтва.

Заклад має свої особливості, свої традиції. Це своєрідний, можливо не типовий, але живий організм, який є втіленням певних ідей та надбань національної та народної козацької педагогіки.

Мета діяльності закладу – поглибити знання вихованців про свою державу, історію українського народу, виховати громадянина – патріота – гуманіста, дати державі фізично здорову і загартовану людину, творчо обдаровану особистість, з навичками самостійної роботи, вмінням аналізувати, творити добро, захищати себе, свою родину, свою державу.

Педагогічний колектив «Школи джур», маючи козацький дух закладу, планомірно і поступово, шляхом проб шукає для свого не типового позашкільного закладу нові форми роботи з дітьми, цікаві моделі дитячого самоврядування, планує і проводить козацькі вишколи, бере участь у дитячій юнацько-спортивній грі «Джура», військово-спортивних естафетах, Міжнародних фестивалях козацьких бойових мистецтв «Спас», військово-спортивному конкурсі «Патріот Вітчизни», міських багатоденних масових змаганнях та учбово-тренувальних заходах зі спортивного орієнтування, у відкритих обласних та Всеукраїнських турнірах зі спортивних бальних танців, у міських конкурсах «Козацькі розваги», Всеукраїнському конкурсі – огляді загонів юних інспекторів дорожнього руху, у відкритій першості з боротьби «Навхрест», у змаганнях з греко-римської боротьби, у чемпіонатах з тхеквондо – це далеко не повний перелік заходів, що дають можливість нашим вихованцям, в першу чергу, отримувати відповідні військово-спортивні навички та вміння, ставати призерами та переможцями різноманітних конкурсів і змагань міського, обласного, Всеукраїнського та Міжнародного рівнів, бо наші вихованці постійно, на протязі багатьох років і неодноразово, посідають призові місця, а саме головне – це фізичне здоров'я та загартування дітей та підлітків, яке вони отримують, навчаючись в гуртках нашого центру.

Інноваційні форми діяльності в організації навчально-виховного процесу ЗЦКВПВ «Школа джур»:

- проведення з її вихованцями осінніх, зимових, весняних, літніх козацьких військово – патріотичних вишколів, та проведення з 2006р. обласної відкритої дитячо – юнацької спортивної гри «Джура»;
- організація та проведення літніх оздоровчо-вишкільних таборів;
- використання у роботі спортивних гуртків українських народних спортивних ігор;
- проведення тематичних вікторин з історії рідного краю, України і козацтва, Великої Вітчизняної війни, військової справи, державної символіки тощо;
- використання на заняттях в гуртках дидактичних ігор – історичне паперове макетування, малюнки-розмальовки, вікторини з пройдених тем;

Саме організація та проведення козацьких військово-патріотичних вишколів, ігор, змагань, конкурсів, спрямованих на формування у вихованців

цінностей українського козацтва, оволодіння якостями необхідних захиснику Вітчизни дають можливість сформувати волелюбну особистість, мужнього громадянина.

Під час проведення та підготовки конкурсів, занять в гуртках, спортивних змагань, козацьких військово-патріотичних вишколів, гри «Джура», інтегрованих виховних заходів, ми звертаємо особливу увагу на створення умов для емоційного переживання вихованцями, як цінностей українського козацтва, так і ступеня своєї участі і відповідальності за участь в тих чи інших видах змагань, заходів тощо.

Процес формування особистості національно свідомого громадянина України довготривалий, складний та важкий, особливо, коли він ускладнюється реаліями сьогодення.

Тому виховувати в людині патріотичне почуття, любов до рідного краю, любов до України варто починати з раннього дитинства. В роботі з військово-патріотичного виховання з дітьми та підлітками потрібно використовувати сучасні освітні технології, серед яких важливе місце посідають ігрові технології, методична цінність яких полягає у тому, що вони на підсвідомому рівні активізують інтерес до військових знань і мотивацію до військової служби, які не тільки активізують творчу навчально-пізнавальну діяльність але й забезпечують тісний зв'язок військових знань з практикою, дають поштовх розвитку рефлексивної сфери мислення, допомагають створенню атмосфери співробітництва, виховують культуру воїнського етикету.

Серед форм і методів виховної роботи з дітьми та молоддю з патріотичного виховання пріоритетна роль належить інтерактивним методам, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини і сприяють формуванню мислення, ініціативи й творчості. До них належать: соціальне проектування, метод відкритої трибуни, ситуаційно – рольова гра, соціально – психологічний тренінг, інтелектуальний аукціон, гра – драматизація, круглі столи, творчі завдання.

Безумовно, військово-патріотичне виховання здійснюється і в формі традиційних бесід, розповідей, лекцій, екскурсій до музеїв, військових частин, зустрічі з ветеранами війни, військової служби, праці, походів до місць бойової слави, пошукової роботи.

Спектр виховних заходів з патріотичного виховання дітей, які ми проводимо на рівні нашого закладу, рівні міста, мікрорайонів м. Запоріжжя та безпосередньо в гуртках, надзвичайно різнобарвний, як кольори веселки, але має єдину мету: через привчання, вправлення формувати вміння і навички, розвивати у дітей та підлітків прагнення бути свідомим громадянином України і її патріотом, виховувати любов до рідного краю, його традицій і обрядів, формувати громадянські якості: патріотизм, людяність, доброту, милосердя, працьовитість.

Педагогічний колектив, керуючись в своїй діяльності словами Конфуція: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу, я пам'ятаю. Те, що я роблю, я розумію», вибирає ігрові технології.

Ігрові технології - це не тільки унікальний полігон практики дитини, дійсності, як сфери застосування і перевірки нагромадженого досвіду, а і прекрасний інструментарій для формування патріотизму. Тому в роботі з дітьми нашого Центру так багато різноманітних ігор та ігрових елементів в вихованні та навчанні.

Сучасне виховання базується на системі цінностей, які через культуру, традиції, філософію, релігію вказують на вектор виховних зусиль, формують виховний ідеал. Тому основою виховання громадянськості і патріотизму повинно стати активне залучення молоді до вирішення тих проблем, які стоять перед нашим суспільством. Усвідомлення нею того, що великі справи починаються із маленьких вчинків (посадженого дерева, очищеного струмка, допомоги ближньому), призводить не лише до конкретних дій, але й до набуття позитивного досвіду громадянської співучасті.

Патріотичне та громадянське виховання підростаючого покоління в умовах сьогодення – нелегка справа, але вона вкрай необхідна для формування української еліти. Через загартованість, високу дисципліну, розуміння свого обов'язку перед державою і суспільством, через знання історії свого народу – пролягає шлях формування громадянина – патріота – гуманіста.

Для звірки компасу щодо вибору правильного шляху у формуванні патріотичних засад пропонуємо розроблену фахівцями Центру анкету «Громадянська позиція» як діагностику з метою вивчення сформованості патріотичної свідомості та уявлень.

АНКЕТА

1. Чи відчуваєш ти себе громадянином України?
2. Чи пишаєшся ти своєю приналежністю до українського громадянства?
3. Чи хотів би ти мати інше громадянство? Чому?
4. Ким ти себе усвідомлюєш за національною приналежністю?
5. Чи хотів би ти народитися і жити в іншій країні? Чому?
6. Чи пов'язуєш ти своє майбутнє з майбутнім країни?
7. Якою ти бачиш Україну у найближчі 10-15 років?
8. Дай визначення поняттям:
 - нація;
 - народ;
 - національна ідея;
 - патріотизм.
9. Що означає бути патріотом України?
10. Назви найбільш видатних ,на твій погляд, діячів української історії.
11. Які символи української державності ти знаєш? Твоє відношення до них.
12. Якою мовою ти спілкуєшся у повсякденному житті?

13. Що, на твій погляд, потрібно зробити у державі, на твоєму підприємстві, в навчальному закладі, в якому ти навчаєшся, щоб виховувати справжніх патріотів підприємства, навчального закладу, держави.

Позашкільний заклад – це творча лабораторія розвитку життєвої компетентності особистості, де діяльність педагогів спрямована на розвиток й самореалізацію інтелектуальних і творчих сил, професійне самовизначення, формування патріотичних почуттів і громадянської свідомості особистості вихованця.

За 22 роки існування «Школи джур» склалась своєрідна модель дитячого самоврядування, яка поєднує адміністративне управління з дитячим громадським самоврядуванням, що сприяє підвищенню ефективності національного виховання підростаючого покоління та задоволенню потреб, нахилів й інтересів особистості, досягненню практичних навичок у різних сферах життєдіяльності.

Ефективно працює модель дитячого самоврядування під час проведення козацьких військово-патріотичних вишколів.

Наш педагогічний та учнівський колектив має свої особливості, свої традиції. Це дуже своєрідний, можливо не типовий, живий організм, який є втіленням певних ідей та надбань національної та народної козацької педагогіки. Зміст діяльності нашої моделі самоврядування визначають ідеї національної злагоди, справжньої дружби, товариської взаємодопомоги та милосердя. Виступаючи за утвердження загальнолюдських цінностей, ідеалів свободи, рівності, справедливості. Дитячо-юнацька козацька організація визначає своїм завданням глибоке вивчення української історії, діяльності українського козацтва, виховує в юних джур лицарські чесноти, береже і керується заповідями українських козаків.

«Школа джур» об'єднує вихованців віком від 5 до 21 року. Вікові групи джур:

- молодша група – діти віком 5-8 років;
- середня група – діти віком 9-14 років;
- старша група – діти віком 15-18 років.
- вихованці віком 18-21 рік – інструктори, помічники керівників гуртків.

Вихованці «Школи джур» віком від 8 до 18 років мають право на носіння погон та згідно положення «Школи джур» право на посаду та присвоєння чину, а з 18 років – звання та чини присвоюються відповідно до положення «Про козацькі звання» (згідно статуту ГО «Козацьке Військо Запорозьке Низове»). Назви дитячих підрозділів та посад у «Школі джур» цілком умовні, але мають під собою історичне підґрунтя, що згуртовує, зацікавлює та спонукає юне покоління до занять спільними справами. Загони умовно об'єднуються в сотню, наприклад, сотня «Пластуни» (керівник гуртка Архіпов В.А.), Хортицька сотня (керівник гуртка Циб С.О.), Мистецька сотня (керівник гуртка Свінцова Т.В.), сотня «Сокіл» (керівник гуртка Вербило С.В.),

сотня ім. І.Сірка (керівник гуртка Федоріна О.О.) На чолі сотень, тобто гуртків, – командири сотень – керівники цих гуртків. Очолює колектив козачат, джур, молодих козаків, командирів сотень – отаман «Школи джур» - директор Центру.

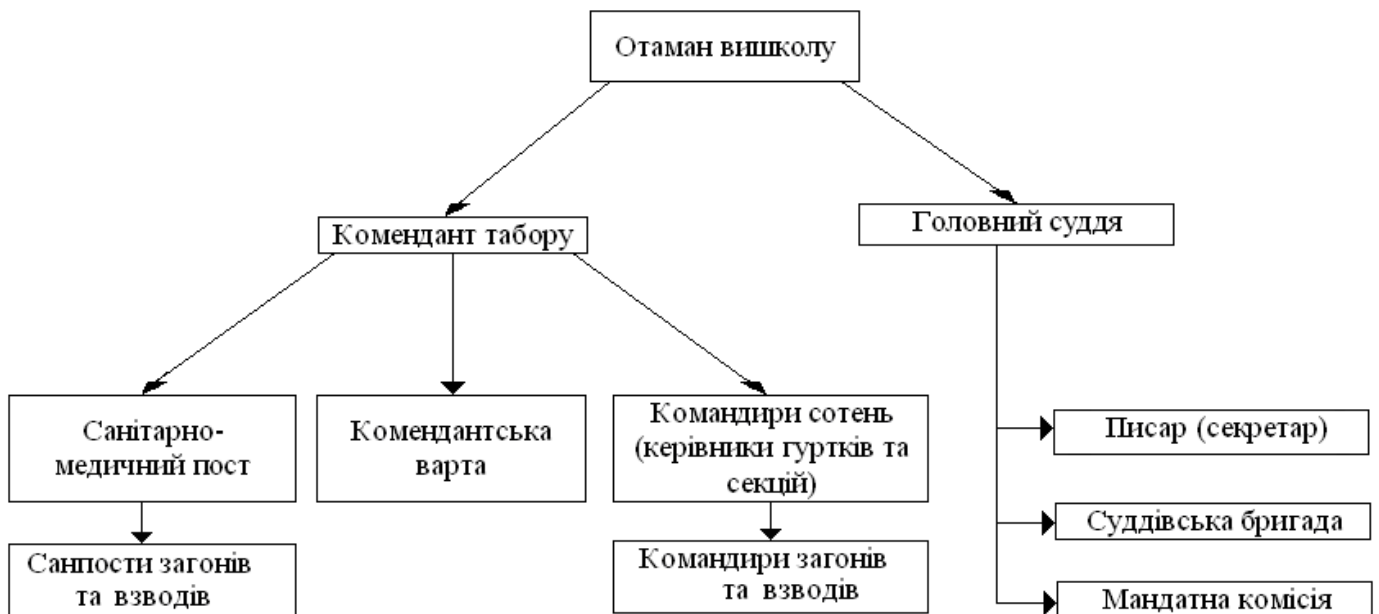
Для вирішення загальних та поточних питань збираються Ради:

- вихованців «Школи джур»;
- вихованців «Школи джур» та адміністрації закладу;
- вихованців «Школи джур», адміністрації закладу, батьківського комітету або батьківської громадськості.

Рада є вищим органом самоврядування «Школи джур».

У кожному взводі є довільний розподіл посад та обов'язків між членами взводу, наприклад, командир, хорунжий, санітар, писар, скарбничий, обозний та інші згідно з напрямом діяльності Центру. Особливо ефективно інноваційна форма самоврядування діє під час осінніх, зимових, весняних та літніх козацьких військово-патріотичних вишколів.

Модель козацьких військово-патріотичних вишколів

Враховуючи специфіку діяльності козацького військово-патріотичного Центру, в навчальні програми гуртків введено наскрізний структурний компонент: обов'язкові розділи спеціальної вишкільної підготовки, що надає змогу вихованцям гуртків різного профілю повноцінно підготуватись до основного шкільного заліку – козацького вишколу. Ці розділи містять не тільки військово-прикладні, фізкультурно-спортивні дисципліни, але й обов'язковий матеріал, що знайомить з історією нашої держави, піснями, обрядами, традиціями, звичаями, побутом козаків, історією козацької зброї та козацьких бойових мистецтв, із таємницями народної та козацької медицини.

Компетентнісно-орієнтований підхід до навчання забезпечує засвоєння дієвих, міцних, сформованих на належному рівні знань та вмінь, володіючи якими вихованець знаходить підґрунтя для подальшого життя. В умовах позашкільного навчального закладу, в процесі навчально-виховної діяльності створюються можливості формування різних груп компетентностей. У гуртку відбувається виявлення творчого потенціалу, створюються умови для розвитку творчої особистості, народжується індивідуальний маршрут творчого зростання кожної дитини.

Центр пройшов тернистий шлях становлення від першої «Школи джур», яка була створена в березні 1993р. при молодіжному клубі «Зюйд» і на початку мала в своєму складі всього один гурток, в якому налічувалось 15 вихованців - до Центру, в складі якого зараз працює 9 гуртків в різних районах міста, в яких навчається понад 700 вихованців.

Для історії 22 роки - зовсім небагато. Та за два десятиріччя «Школа джур» змужніла, розправила крила, стала міцно на ноги, реформувалась, стала Запорізьким центром козацького військово-патріотичного виховання «Школа джур», осередком справжньої козацької доблесті і слави.

Правнуки Богдана і Сірка Івана
Джури-запорізькі - плем'я молоде
В марші козацьким дружно іде.
Веселіш крокуйте, чоботи нові,
Щоб стрибав під шапкою чуб на голові,
Хай радіють люди і земля гуде:
Наша запорізька юна гвардія іде!

За роки діяльності в Центрі склалася відповідна система роботи з військово-патріотичного виховання, яка спрямована на формування високо духовного та інтелектуального громадянина з морально-етичними якостями, почуттям патріотизму, розумінням найвищої цінності – волі і незалежності, фізичної сили, здоров'я людини, честі людської і національної гідності. Такі юнаки та дівчата стануть основою відродження та формування генофонду української нації.

Розвиток духовності підростаючого покоління, патріотичне та громадянське виховання в умовах сьогодення – нелегка справа, але вона вкрай необхідна для формування української еліти. Через загартованість, високу дисципліну, розуміння свого обов'язку перед державою і суспільством, через знання історії свого народу – пролягає шлях формування громадянина – патріота – гуманіста.

Запорізький центр козацького військово-патріотичного виховання "Школа джур" буде свою діяльність так, щоб козацькому роду не було переводу і служили наші юні джури Вітчизні і народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Третьяков П.И. Школа: управление по результатам / П.И. Третьяков. - М.: Новая школа, 2001.
2. Чернуха-Гадзецька К.М. Технологія управління / К.М. Чернуха-Гадзецька. - Х.: Основа, 2009.
3. Кириченко В. Планування роботи позашкільного навчального закладу / В. Кириченко, Г. Ковганич, Н. Савенко. — К.: Шкільний світ, 2011.
4. Позашкільна освіта: змістовний аспект (із досвіду роботи педагогічних колективів позашкільних навчальних закладів м. Запоріжжя). - Запоріжжя, 2009.
5. Позашкільна освіта: діяльнісний аспект (із досвіду роботи педагогічних колективів позашкільних навчальних закладів м. Запоріжжя). - Запоріжжя, 2010.
6. Гнатюк В. Національна школа - Київська гімназія № 283: Минуле. Сучасне. Майбутнє / В. Гнатюк. - К., 2004.
7. Журнал "Завуч". - К.: Шкільний світ, 2012.
8. М.Г. Стельмахович Народна педагогіка. Київ «Радянська школа» 1985
9. О.В. Кириченко «Козацька педагогіка» Харків Видавнича група «Основа» ПП «Тріада» 2008.
10. Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Основи громадянської освіти» 22-24 вересня 2009 року, м. Запоріжжя 2009.

**Світлини з життя
вихованців ЗЦКВПВ «Школа джур»**

Хлібом-сіллю Вас вітаємо
І здоров'я Вам бажаємо!

Гурток «Козачата»

У здоровому тілі – козацький дух
(лава на лаву)

Тактична гра (Сотня «Пластуни»)

Джури на святі Дня Перемоги

Хай стелиться доля рушниками...
Гурток «Українське народознавство»

Зростають джури молодії,
Козацтва славного сини.

«Східна» сотня на Азовському морі

Вихованці гуртка «Спортивні танці»

Продовжують славні традиції своїх великих пращурів – запорозьких козаків – юні джури ЗЦКВПВ «Школа джур»

Нехай знає рідна мати – вільна Україна
Козаки ми ще маленькі – зате гідна зміна.

Присягаєм наш край рідний
Над усе любити,
Рідний народ шанувати
І для нього жити.

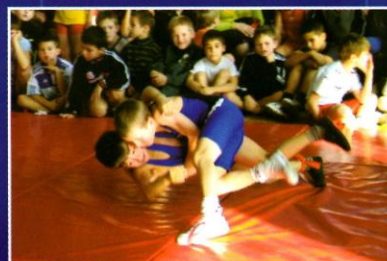
Здорові діти – нація здорова,
Багата Україна і чудова.

Гурток «Єдиноборства. Рукопаш»

Гурток «Єдиноборства. Тхеквондо»

Гурток «Єдиноборства. Греко-римська боротьба»

Всі ми діти, всі ми різні,
Як багато нас!
Всі ми рідні у Вітчизні,
Гарні без прикрас

Нас єднають світ науки
В небесах зірки,
І державна наша мова,
Мрії і думки.

